

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2014

1. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan kuuluvat puheenjohtajana Seppo Tamminen, varapuheenjohtajana Mauri Matilainen ja jäseninä Tauno Mäkelä, Mirja Pirttijärvi ja Tuija Rönkönharju-Vessari. Heidän henkilökohtaiset varajäsenensä ovat samassa järjestyksessä Keijo Neulaniemi, Ulla McNiven, Anna-Liisa Liettyä, Marru Järvinen ja Timo Olsbo.

Lautakunta on järjestänyt toimintansa hyväksymänsä nelivuotisen toimintasuunnitelman ja vuosittaisen työohjelman pohjalta. Lautakunta on kokouksissaan kuullut kaupungin toiminnallisissa ja taloudellisissa asioissa keskushallinnon johtavia viranhaltijoita ja eri toimialojen esimiehiä. Lisäksi on kuultu kaupungin tytäryhtiöiden toimitusjohtajia.

Hallituksen antaman toimintakertomuksen perusteella ja muutoinkin on koko kaupungin osalta seurattu valtuuston asettamia tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on laatinut tämän arviointikertomuksen kuntalain 71 §:n nojalla ja antaa vuodelta 2014 kaupungin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta seuraavan arvion.

ST MH

Valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Kuntakonsernin tuloksellisen toiminnan kannalta on ensiarvoisen tärkeätä, että konsernin johto eli kaupunginhallitus seuraa ja ohjaa tarkoin tytäryhtiöiden toimintaa ja toiminnan tuloksia. Kaupunginhallituksen tehtävä on valvoa, että konsernissa niin kaupungin kuin konserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaperiaatteet ja menettelytavat ovat keskenään mahdollisimman yhtenäiset. Kaupunginhallitus antaa toimintakertomuksessa selonteon kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisen lisäksi myös konsernivalvonnan järjestämisestä. Riskienhallinnan asianmukaiseen järjestämiseen tulee edelleen kiinnittää huomiota.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1. Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet palvelualueittain

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 15.12.2014 § 65 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Sisäisen valvonnan käytännön toimivuuteen tulee edelleen kiinnittää huomiota. Konserniohjeet on saatettu ajan tasalle vuonna 2011. Konserniohjeiden noudattamisen varmistaminen kuuluu tavanomaisen konsernivalvonnan piiriin.

Talousarvio tulee laatia mahdollisimman realistiseksi. Toiminnallisten tavoitteiden toteuttamiseen tulee osoittaa riittävät määrärahat. Näin voidaan varmistaa, että talous voidaan saada vakaalle pohjalle ilman tarpeettomia määrärahojen ylityksiä. Sosiaali- ja terveystoimen määrärahat ylittivät selvästi talousarvion. Talouden ja määrärahojen käytön tehokas seuranta määräaikaesineen raportteineen on edellytys talouden hyvälle hallinnalle, joka puolestaan varmistaa kaupungin palvelutuotannon häiriöttömän toiminnan.

Sosiaali- ja perusterveydenhuollon talousarvioon varattu nettomääräraha oli 40,2 milj. euroa ja toteutuneet nettomenot 41,0 milj. euroa, joten määrärahat ylittyivät 0,8 milj. euroa. Ylitys johtuu erikoissairaanhoidon menojen ylittymisestä 1,3 miljoonalla eurolla. Pihlajalinnan Oy:n tuottamien palveluiden osalta talousarviomenot alittuivat noin 0,5 milj. euroa.

Koko sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset kasvoivat yhteensä n. 0,8 milj. euroa edellisestä vuodesta niin, että sosiaali- ja perusterveydenhuollon kustannukset kasvoivat 0,8 milj. euroa ja erikoissairaanhoidon kustannukset pysyivät lähes ennallaan.

Kaupungin talouden tasapainon kannalta on erittäin tärkeätä, että terveystoimen kustannukset arvioidaan talousarvioon ja taloussuunnitelmaan mahdollisimman realistisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistavassa ja tuottamisessa on tapahtunut viime vuoden osalta muutoksia ja muutokset jatkuvat edelleen. Tärkeätä olisi, että palvelujen tuottamisessa ja hankinnassa päästäisiin mahdollisimman pian vakaaseen tilaan ja myös toimitilojen tarkoituksenmukaiseen uudelleen järjestelyyn niin, että perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen tarjonta voidaan kaikissa oloissa mitoittaa siten,

SS Mäkelä T. L.

että turvataan palvelujen riittävä laatutaso ja saatavuus.

Määrärahatavoitteiden osalta talousarvio toteutui muilla palvelualoilla pääasiassa hyvin. Palvelualojen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin.

Vesihuoltoliikelaitos

Kaupungin vesihuoltoon on perustettu kuntalain mukainen kunnallinen liikelaitos 2013 alusta lukien. Liikelaitos toimii vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksen ja sen hallinto on järjestetty kuntalain edellyttämällä tavalla. Kaupunginvaltuusto päättää liikelaitoksen yleiset taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ja liikelaitoksen johtokunta hyväksyy tavoitteiden puitteissa liikelaitoksen talousarvion ja hoitaa liikelaitoksen taloutta ja sisäistä valvontaa. Liikelaitoksen tavoitteeksi on asetettu vesihuoltotoiminnan talouden tasapainottaminen.

Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 14.12.2014 § 67 myydä vesihuoltoliikelaitoksen Mäntän Kaukolämpö Oy:lle 9,2 milj. euron kauppahinnalla. Kauppa allekirjoitettiin 30.12.2014 ja omistusoikeus siirtyi alkavaksi 31.12.2014.

Vesihuoltolaitoksen vuoden 2014 tuloslaskelma osoittaa 471 000 euron liikeylijäämää. Tilikauden ylijäämä oli 123 000 euroa.

2.2. Taloudelliset tavoitteet

Taloudellisia tavoitteita ovat määrärahat ja tuloarviot. Valtuustoon nähden sitova määrärahataso on tulosaluetaso. Määrärahojen sitovuudessa noudatetaan bruttoperiaa-tetta.

Kuntalain mukaan tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Toimintavuoden tilinpäätös on 1,5 milj. euroa ylijäämäinen, kun se edellisenä vuonna oli ylijäämäinen 5,5 milj. euroa. Vuoden 2014 talousarviossa oli ennakoitu alijäämäksi 20 000 euroa, joten ylijäämä on 1,5 milj. euroa arvioitua suurempi. Vuoden 2014 ylijäämään sisältyi vesihuoltoliikelaitoksen myynti Mäntän Kaukolämpö Oy:lle, josta saatiin tuottoa lähes 1,9 milj. euroa.

Toimintavuonna otettiin uutta pitkäaikaista lainaa yli 10 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainojen lyhennettiin 2,5 milj. euroa. Edellisenä vuonna uusia pitkäaikaisia lainoja ei otettu lainkaan ja vanhoja lainoja lyhennettiin 7,5 milj. euroa. Lyhytaikaisten lainojen nettomuutos rahoituslaskelman mukaan oli toimintavuoden aikana 4,5 milj. euroa vähennystä ja edellisenä vuonna 8,0 milj. euroa lisäystä.

Toimintatuottoja oli toimintavuonna 15,0 (2013 vuonna 15,7) milj. euroa ja toimintakuluja 78,1 (2013 vuonna 76,8) milj. euroa. Toimintatuotot laskivat edellisestä vuodesta 4,7 % ja toimintakulut kasvoivat 1,6 %.

ST HAN TM

Verotulot 40,3 (41,2) milj. euroa laskivat edellisestä vuodesta 2,0 %. Vuonna 2013 verotulojen kasvoivat aikataulumuutoksen vuoksi.

Kunnallisveron määrä 36,1 milj. euroa laski edellisen vuoden 37,3 milj. eurosta 1,2 milj. euroa eli 3,1 %. Kunnallinen tuloveroprosentti oli 2014 vuonna 22,0 %, kuten edelliselläkin vuonna. Yhteisöveroa kertyi 1,5 (1,4) milj. euroa. Kiinteistöveron määrä nousi 2,4 milj. eurosta 2,7 milj. euroon.

Toimintavuoden valtionosuudet olivat 25,0 milj. euroa. Edellisenä vuonna valtionosuuksia oli 24,9 milj. euroa, johon sisältyi 1,0 milj. euroa harkinnanvaraista korotusta. Vertailukelpoinen valtionosuuskasvu (ilman harkinnanvaraista osuutta) oli 4,6 %.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 2,8 milj. euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 2,6 milj. euroa. Vuosikate oli positiivinen 2,2 milj. euroa, joten poistoja ei täysin saatu katettua. Tilikauden ylijäämä jäi satunnaiset erät mukaan luettuna 1,5 milj. euroa positiiviseksi.

Tilikauden ylijäämä on 1.520.045,79 (5.498.521,08) euroa. Tase osoittaa nyt kumulatiivista ylijäämää 97 961,83 euroa, kun sitä vuosi sitten oli 1 422 083,96 euroa.

Lainakanta 31.12.2014 oli 26,2 milj. euroa ja vuotta aiemmin 23,4 milj. euroa, joten lainakannan määrä nousi vuoden aikana 2,8 (0,4) milj. euroa. Lainakanta oli 31.12.2014 asukasta kohti 2 437 euroa ja edellisenä vuonna 2 149 euroa.

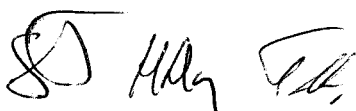
Kaupungin omavaraisuusaste oli 50,9 %, kun se edellisenä vuonna oli 53,8 %.

Talousarvion toteutumisesta voidaan todeta seuraavaa: Toimintatuotot olivat alkuperäisessä talousarviossa 20,9 milj. euroa, talousarviomuutoksen jälkeen 20,9 milj. euroa ja tilinpäätöksessä 20,9 milj. euroa. Toimintakulut olivat talousarviossa 84,5 milj. euroa, talousarviomuutoksen jälkeen 84,7 milj. euroa ja tilinpäätöksessä 84,0 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti ja toimintakulut arvioitua pienempinä noin 0,7 milj. euron verran.

Toimintavuoden taloudellinen tulos muodostui selvästi arvioitua paremmaksi. Yksityiskohtaiset tiedot käyvät ilmi tilinpäätöksestä. Tulokseen vaikuttaa kuitenkin merkittävästi kirjanpidollinen myyntivoitto, joka ei ole realisoitunut rahassa.

2.3. Investoinnit

Rahoituslaskelmassa investointimenot olivat yhteensä 3,7 milj. euroa. Talousarviossa investointeihin oli varattu yhteensä 3,9 milj. euroa. Suurin yksittäinen toteutumaton investointimenot oli viemäriverkoston saneeraus 200 000 euroa. Rahoitusosuuksia investointeihin saatiin 138 000 euroa ja pysyvien vastaavien luovutustulot 11,1 milj. euroa. Käyttöomaisuuden myyntivoittoja oli 0,4 milj. euroa. Nettoinvestoinnit, kun käyttöomaisuuden hankintamenoista vähennetään niihin saadut rahoitusosuudet, olivat 3,2 milj. euroa.

2.4. Kaupungin talouden tasapainotuksen toteutuminen tilikaudella 2014 sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyys

Ennen vuotta 2014 kertyneitä alijäämiä oli taseessa yhteensä 1,4 milj. euroa. Vuoden 2014 ylijäämä oli 1,5 milj. euroa. Näin vanhat alijäämät saatiin vuoden 2014 tilinpäätöksessä poistettua ja talous taseen mukaan tasapainoon. On kuitenkin huomioitava, että vuoden 2014 ja myös vuoden 2013 tulos sisälsi huomattavat määrät kertaluontoisia tuloeria ja varsinkin kaupunkikonsernin sisäisten myyntivoittojen yhteismäärä on kahdena viime vuotena ollut yhteensä 5,2 miljoonaa euroa. Nämä tuloerät eivät ole todellista ulkoista tuloa vaan sisäistä kirjanpidollista järjestelyä, joilla ei tosiasiallista taloutta ole tasapainotettu.

3. Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhtiöinä 9 osakeyhtiötä, 4 kuntayhtymää sekä 6 osakkuusyhteisöä.

Konsernituloslaskelman mukainen tilikauden ylijäämä oli 0,4 (2,2) milj. euroa. Konsernitaseen loppusumma oli 97,1 (90,1) milj. euroa. Konsernitaseen oma pääoma oli 30,4 (29,8) milj. euroa ja vieras pääoma 61,8 (56,1) milj. euroa. Pitkäaikaista korollista vierasta pääomaa oli 32,9 (26,2) milj. euroa. Konsernin lainakanta asukasta kohden oli 4 338 euroa. Asukaskohtainen lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta 339 euroa, eli noin 8,5 %.

4. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston hyväksymät kaupungin talousarviossa yksilöidyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on kaupunginhallituksen laatimassa toimintakertomuksessa sekä edellä mainituin tavoin pääosin saavutettu vuonna 2014. Tilinpäätös antaa riittävässä määrin oikean kuvan kaupungin taloudesta ja toiminnasta sekä niiden kehityksestä niin, että tilinpäätös voidaan hyväksyä. Tilinpäätöstä on kuitenkin hallituksen käsittelyn jälkeen eräiltä osin täydennetty ja korjattu tilintarkastuksessa esille tuotujen puutteiden osalta. Tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa laadun mittaamista kehitettäisiin edelleen ja siitä raportoitaisiin laajasti toimialoittain.

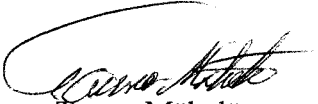
Mänttä-Vilppulassa 13. päivänä toukokuuta 2015

Seppo Tamminen
puheenjohtaja

Mauri Matilainen
varapuheenjohtaja

Tauno Mäkelä
jäsen

Mirja Pirttijärvi
jäsen

Tuija Rönköharju-Vessari
jäsen